Nota sobre la captura d'*Ocythoe tuberculata* Rafinesque, 1814 (Cephalopoda: Ocythoidae) en aigües de Menorca

Joan Lluís PRETUS i Félix DE PABLO

SHNB

SOCIETAT D'HISTÒRIA NATURAL DE LES BALEARS

Petrus, J.Ll. i de Pablo, F. 1993. Nota sobre la captura d'*Ocythoe tuberculata Rafinesque*, 1814 (Cephalopoda: Ocythoidae) en aigües de Menorca. *Boll. Soc. Hist. Nat. Balears*, 36:61-63 ISSN 0212-260X. Palma de Mallorca.

Es dóna a conéixer la captura d'un exemplar del cefalòpode *Ocythoe tuberculata* en aigües de Balears. Una femella de talla mitjana fou capturada el març de 1992 a uns 80-90 m a les afores del port de Maó, a la costa oriental de Menorca.
***Paraules clau**: Cephalopoda, Ocythoidae,* Ocythoe, *Balears*

RECORD OF THE CEPHALOPOD OCYTHOE TUBERCULATA RAFINESQUE, 1814 (CEPHALOPODA: OCYTHOIDAE) IN MINORCAN WATERS. The first record of the cephalopod *Ocythoe tuberculata* Rafinesque in Balearic waters is presented. A medium sized female was captured in March 1992 at 80-90 m off Maó, at the E coast of Minorca.
***Keywords**: Cephalopoda, Ocythoidae, Ocythoe, Balearic Islands*

Joan Ll. PETRUS; Dept. Ecologia, Fac. Biologia, Universitat de Barcelona. Diagonal, 645. 08028 Barcelona. Félix de PABLO; Camí de Llumessanes, 10, Maó, Menorca

Recepció del manuscrit 24-març-93. *Revisió acceptada*, 1-juny-93.

Introducció

Ocythoe tuberculata és un cefalòpode molt característic, ben diferenciat morfològicament d'altres espècies, pel que des de 1814 (Rafinesque) se'l col·loca en un gènere monotípic, i des de 1849 (Gray) en una família així mateix independent. Es tracta d'una espècie que presenta un acusat dimorfisme sexual, on les femelles són molt més grans (fins a 31 cm llur longitud del mantell) que els mascles (3 cm), i en la que el mantell posseeix tubercles molt aparents en la seva cara ventral. El sifó és molt conspicu. Les ventoses estan disposades en dues files. Els braços són proporcionalment grossos, sense umbrel·les, i els parells dorsals i ventrals són més llargs que els parells laterals. La seva repartició geogràfica és de tipus cosmopolita, distribuïda fonamentalment en àrees tropicals i subtropicals (Cardoso, 1991; Guerra, 1992). De costums epipelàgiques (Okutani i Osuga, 1986), se la troba des de la superfície fins els 200 m de profunditat.

Llurs captures són accidentals a la Mediterrània. Sánchez (1980) esmenta per a les costes catalanes una cita el 1906 a Barcelona, una altra el 1953 a Blanes, i dóna a conéixer una tercera troballa el 1979 a Tossa de Mar (Girona).

Ocythoe tuberculata a Menorca

El mes de març de 1992 va ser capturat un exemplar amb art de tresmall davant la bocana del port de Maó, entre 80 i 90 m de profunditat. Es tractà d'una femella amb una longitud total de 60 cm, fornint la primera cita de l'espècie per al conjunt de les Balears. L'exemplar ha quedat dipositat a la seu de l'Institut Menorquí d'Estudis (C./ Nou, 35, 1º; 07701 Maó, Menorca).

Dades biomètriques de l'exemplar congelat:

Longitud del mantell ..... 250 mm
Amplada del cap ..... 100 mm
Amplada del mantell ..... 150 mm

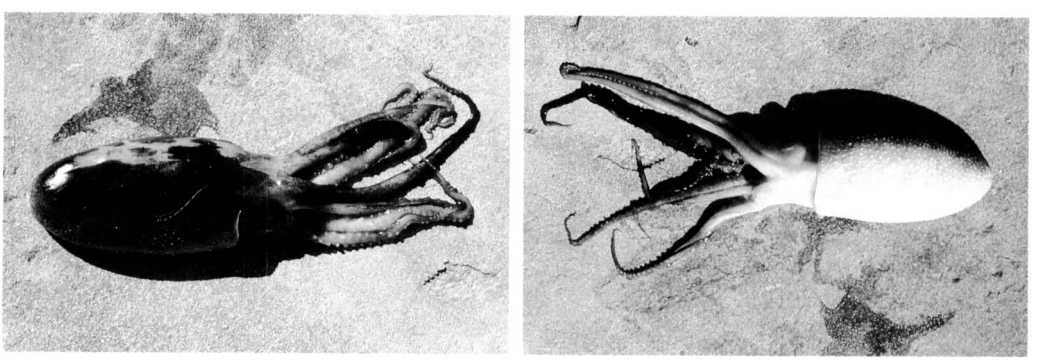

Fig. 1. *Ocythoe tuberculata*, Maó. a, visió dorsal; b, visió ventral.
Fig. 1. Ocythoe tuberculata, *Maó. a, dorsal view; b, ventral view.*

Longitud del sifó ..... 90 mm
Longitud del braç II. ..... 360 mm

Aquestes mesures corresponen a les d'un exemplar de mida intermitja si el comparem amb els mesurats per Morales (1958) i Sánchez (1980), que dónen longituds del mantell de 115, 230 i 290 mm.

A la raresa de l'espècie s'hi suma una suposada oscil·lació en l'aparició d'exemplars a les costes, idò transcorren llargues temporades, àdhuc de prop de 50 anys, entre dues observacions consecutives (Morales, 1958). La presència d'aquesta espècie a la Mediterrània és recollida en treballs més recents (Bello, 1986; Mangold-Wirz, 1963; Mangold-Wirz i Boletzky, 1988), encara que no queda especificada o és poc clara la repartició de les cites entorn d'aquesta mar. Valgui per això la nostra intenció de deixar plasmada aquesta nova captura en aigües mediterrànies.

Agraïments

A la Dra. Pilar Sánchez (Institut de Ciències del Mar, Barcelona) per la seva ajuda en la confirmació i estudi de l'espècie, i a la família Albiol (Maó) per la seva gentilesa en fer-nos coneixedors de la troballa i per l'oferiment del material.

Bibliografia

Bello, G. 1986. Catalogo deo molluschi cafalopodi viventi nel Mediterraneo. *Boll. Malacologico*, 22(9-12):197-214.

Cardoso, F. 1991. First record of net collected Ocythoe tuberculata (Cephalopoda: Octopoda) from Peruvian waters. *Am. Malacol. Bull.*, 8(2):143-144.

Guerra, A. 1992. *Mollusca Cephalopoda*. In: Fauna Ibérica, vol 1., Museo Nac. Ciencias Naturales, Madrid. 327 pp.

Mangold-Wirz, K. 1963. Biologie des Céphalopodes béntiques et nectoniques de la Mer Catalane. *Vie Milieu (Suppl. 13)*: 1-285.

Mangold-Wirz, K. i S.V. Boletzky. 1988. Mediterranean Cephalopod Fauna. *The Mollusca*, 12: 315-330.

Morales, E. 1958. Cefalópodos de Cataluña. *Inv. Pesq.*, 11:3-32.

Okutani, T. i K. Osuga. 1986. A peculiar nesting behaviour of *Ocythoe tuberculata* in the test of a gigantic salp, *Tethys vagina*. *Venus Jpn. J. Malacol.*, 45(1):67-69.

Sánchez, P. 1980. Nueva cita de *Ocythoe tuberculata* (Raf., 1814) (Cephalopoda: Ocythoidae) en las costas catalanas. *Inv. Pesq.*, 44(1): 111-117.